

סכנו
להודות
כתבי רבינו
אליעזר פאפו
דע"א, מח"ס
"פלא יועץ"
ועוד

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת כי תצא תשפ"ב

נקרא בית, כמו שכתוב בספר יצירה (פרק ד' יב) שתי אבנים
בזנות שני בתים וכו'.

ואפשר זה רמז הכתוב "כי תבנה בית" שהם תבות התפלה,
"חדש" יהיו בעיניך כחדשים, כדי לכונן בהם "ועשית מעקה"
גדר וסוג, כדי שיהיו בעיניך כחדשים, "לנגוד" דע מה למעלה
ממד בשמים ממעל, שבכל יום נעשה תקונים חדשים ואין
תפלה דומה לחברתה, "ולא תשים דמים בביתך", ולא תשים
בדעתך כי הם דומים תפלה לחברתה, "כי יפל הנופל ממנו",
שאם יכונן כך יפל הנופל מכוונתו, "ממנו" מסבת מחשבה זאת.

"כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה ויצא אל
מחוצ למחנה לא יבוא אל תוך המחנה. והיה לפנות ערב
ירחיץ במים וכבוא השמש יבוא אל תוך המחנה". (כג יא-יב)
אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות יט.) אם ראית תלמיד
חכם שחטא, אל תהרהר אחריו, כי ודאי עשה תשובה, כי הוא
מחזק שהוא ממארי דחושבנא ובכל לילה יתן אל לבו את כל
מעשיו אשר עשה ביום ההוא, ואם המצא ימצא כי עבר עברה
או שבטל מצוה, חזקה על חבר מה חזבתו ויעשנה, אשר לסוף
אשמורות ישפך שיחה וירדש סליחה, ויתמרמר בככי, ופלגי
מים ירדו עיניו, ויהיה לזכרון בין עיניו אשר לא יוסיף לחטוא
עוד, כמו שכתב רבנו יונה בשערי תשובה (שער א אות ד).

ואפשר זה רמז הכתוב "כי יהיה בך איש" גבור, המתגבר
על יצרו באיש, שהוא בחזקת צדיק, "אשר לא יהיה טהור
מקרה", לעתים רחוקים אם נלכד בעצת יצר הרע, "לילה",
כסוהו פלילה, ואל תהרהר אחריו כי מסתמא אם "ויצא אל
מחוצ למחנה" קדשה, שעבר עברה, או "לא יבוא אל תוך
המחנה", שבטל מצוה, מה יעשה? והיה לפנות ערב,
כשפונה הפלילה, בגמר הפלילה אשמורה אחרונה, "ירחיץ
במים", ישפך פמים לבו וירחיץ מצחו במי דמעויותו כמו
שכתבו המקבלים (ראשית חכמה שער היראה ט'), ובזה
ירויח "וכבוא השמש יבוא אל תוך המחנה"
של קדשה ולא יחטא עוד.

"כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו לו
בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשנואה". (כא טו)

הנה במצות ה' אשר הם חובת האדם יש שני סוגים: סוג אחד,
מצות אשר אין בהם תועלת והנאה לגוף. ויש מהם אשר יש בהם
תאווה ותענוג לגוף, כמו אכילה ושתיה בשבתות וימים טובים,
ומצות עונה, שנפשו של אדם מתאווה להם ומחמדתם. ועקר
עשית המצות צריך שיהיו לשם פועלם בלתי שום פניה. אבל
במצות שיש בהם הנאה לגוף קשה הדבר שלא יתערב בהם פניית
הנאת עצמו, אבל במצות שאין בהם הנאה, מסתמא יהיה בהן
מבחר הפונה לשם שמים.

ואפשר זה רמז הכתוב "כי תהיין לאיש שתי נשים" לפרע אחת
משתי חובות להבורא, מלשון "לא תהיה לו כנושה" (שמות
כב כד). "האחת אהובה" דהינו מצות שיש מהם הנאה בגופו,
"והאחת שנואה" שאין בהם הנאה לגוף, על כל פנים וילדו לו
בנים" - תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (רש"י בראשית
ו ז), הכל למצוה יחשב. "והיה הבן הבכור לשנואה", דבר הכתוב
בהווה, כי מסתמא הפונה היותר מבחרת היא למצות שאין בהם
הנאה לגוף, כי בני עליה אשר יעשו מצות אשר יש בהם תענוג
ולא יכוננו להנאת עצמם כלל אלא הכל לשם אהבת הבורא, הנם
מועטים. ובזה אני מפרש "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים"
(שיר השירים ז ז), שיעשה דוקא לשם אהבת ה' אף במצות שיש
בהם תענוגים.

"כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לנגוד ולא תשים דמים בביתך
כי יפל הנופל ממנו". (כב ח)

כתב הרב האר"י הקדוש (משנת חסידים מס' בריאה דערבית)
בענין התפלות, כי בכל תפלה נעשה תקון חדש אשר לא
נעשה ביום אתמול, כי אין יום דומה לחברו ואין תפלה דומה
לחברתה, ומחשבה זו מועלת הרבה לענין הפונה, שאינו דומה
חשק האדם וכונתו בדבר חדש כמו בדבר שכבר הרגל בו, והנסיגון
יוכיח. ולזה צונו לנו רבותינו זכרונם לברכה (עי' תנחומא פ' כי
תבוא א), בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. והנה תבות התפלה

טהרת המחשבה

מחשבה טובה מה רב טובה, שבה תלוי כל העבודה. ואיתא בזהר הקדוש (ח"א קכה:), שלפי מה שחושב האדם - ממשיך עליו, אם דברים שבקדשה - ממשיך עליו קדשה, ואם הרהורים רעים - ממשיך עליו טמאה ומטמא נפשו, ואל המקום שחושב, שם הוא מנת חלקו. ובאמת שהוא שטות גדול שבהיותו יכול להיות מחשב מחשבות טהורות ליראה ולאהבה וכדומה, שהן מצוות דאורייתא ומקבל עליהן שחר, מפנה לבו לבטלה או מהרהר הרהורים רעים, שיענש עליהם, עלזה נאמר (ירמיהביג): "אותי עזבו מקור מים חיים, לחצב להם בארות בארות נשברים". והן אמת כי יצר לב האדם רע, ואין אדם שליט ברוח, אבל על כל פנים חיובא רמיא להתחזק להחליף מחשבות רעות וזרות במחשבות טהורות, ולהרגיז יצר הטוב על יצר הרע אפלו אף פעמים ביום, ויקבל שחר טוב בעמלו, שמסיעין אותו מן השמים. ובכל פעם בשיזכר אשר לא טוב עושה שמפנה לבו לבטלה או בהרהורים רעים, ידמה כמי ששוקע בטיט היין ומתחזק לצאת ולבו למו-אב יצעק: "הושיעה אדוני המלך!" "הצילני מטיט!" ונמצא כתוב בספרי המקבילים (מ"ב סי' צ"ח סק"ב בשם קצור של"ה), שטוב לבטל הרהורים רעים שיכונן או יזכיר שם קר"ע שט"ן בנקוד שווא, ויאמר פסוק (ויקרא ו ה): "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ופסוק (תהלים קיט קיג): "סעפים שנאתי ותורתך אהבתי", ויעביר יד מינו על מצחו שלש פעמים ויועיל בעזרת האל יתברך, ובלבד שישתדל להעתיק מחשבתו מהרהורים. וטוב שיכונן תמיד לשם "טרניאל", גימטריא "מצפץ", להכניע "יצר" שעולה שלש מאות. וכבר אמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא כט.) שהרהורי עברה קשים מעברה, והם אמרו (ב"ב קסד:) שהרהורי עברה אין אדם נצול מהם בכל יום. אמנם כתב הרב הקדוש "ראשית חכמה", שאם אינו מאריך בהרהורו ותכף בורח מפגמו, לא יענש, שאין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו, אבל אם מאריך בהרהורו, ענוש יענש שגורם רעה לעצמו. והשם לא ימנע טוב להולכים בתמים.

השכמת הבקר

תכף שיעור משנתו, יפנה ויטל ידיו ויבון לקראת אלהיו הדור בלבשו, וישב מעט ויחשב בגדלת גדול אדונינו אשר לגדלותו אין חקר, דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה בלא, ויאריך מעט במחשבתו בזה, ואחר כך יחשב שבמקום גדלותו של הקדוש ברוך הוא שם מצינו ענותנותו, אשר בחר בנו לעם סגלה, וקדשנו במצותיו, והרשנו לשרתו ולברך בשמו, ולמצוה יחשב לו, כי עולה לרצון ולנחת רוח לפני כסא כבודו ברכותינו אליו, אשרי ילוד אשה אנוש רמה שזכה לכה, לברך למלך רם ונשא בפניו, והוא חשוב ומקבל ומרצה לפניו, היש חף מתוק מזה? היש טובה גדולה מזו?

וקדם התחילו לברך, יקבל עליו לברך אות באות תבה בתבה, ביראה ואהבה ושמחה רבה ובכוננת הלב בדת מה לעשות, ואז יקרב לברך בראוי.

והנה, בכל הברכות חיובא רמיא לזהר ויגיל ברעדה בבואו לברך למלך הכבוד, אמנם יגדל החיוב בברכות השחה, שיקנס כפי טוב כדי שיצא כפי טוב, ולא יהא זה ראשון לחשבון עונות של היום, כי אז זאת תהיה לו לפוקה ולמכשול לכל היום, כי מצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה.

וגדר גדול לברך בעינים סגורות או מתוך הספר, כי כבר אתנח סימנא "אמר עם הספר - ישוב מחשבתו הרעה" (אסתר ט, כה). ומה טוב לגבר שירשם בכתב בגניר פדברים האלה, וכזאת וכזאת התעוררות בקצור בלשון שמבין, ויקרא בה קדם עמדו לברך, זה כלל גדול בתורה, בתחבולות תעשה מלחמה, וזריזות מביאה לידי זהירות.

מעת שיתחיל זמירות [-הקרבנות] יזהר שלא ידבר כלל ועקר, כי כל הזמירות הוא לתקן עולמות, ואיך יפסיק בדברים בטלים. ועל דרך האמת אין נכון ללמד מזמורים וכיוצא בין הדברים של הזמירות, כי כל הפסוקים והסדר הזה מתקן על פי הסוד ורזין עלאין, ולא נכון להפסיק בעניני דברי תורה אחרים.

ואם כל זה בדברי תורה, אזי לו למדבר דברים בטלים, והזהר הקדוש (ח"ב קלא:) החמיר מאד מאד דעביד קלנא לשכינתא חס ושלום. ונכון ליזהר שלא לדבר בבית הכנסת כלל אף שלא בשעת התפלה, כפשוט לשון הזהר הקדוש.

בית תפילה

ספרו של רבינו אליעזר פאפו זיע"א עם הוספות מכתב יד המחבר בהוצאה מפוארת עם ציונים מקורות והוספות רבות.

להשיג בחנויות הספרים ובפלאפון 052-7674242

פרקי אבות

אורות פלא פרקי אבות ליקוט מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א על מסכת אבות

